

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง แหล่งการเรียนรู้ชุมชนรอบกว๊านพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลความรู้ของกว๊านพะเยาและชุมชนรอบกว๊านพะเยา
- 2) เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการจัดการองค์ความรู้ของกว๊านพะเยาและชุมชนรอบกว๊านพะเยา โดยเชื่อมโยงกับสำนักงานจังหวัดพะเยา เพื่อสามารถเผยแพร่ให้เป็นแหล่งความรู้ที่สามารถอ้างอิงและสืบค้นได้
- และ 3) เพื่อพัฒนาชุมชนต้นแบบแหล่งการเรียนรู้ของพื้นที่ต้นแบบ ชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

ผลการศึกษาพบว่า จากการวิเคราะห์องค์ความรู้จากเอกสารวิชาการและงานวิจัยสามารถนำมาจัดหมวดหมู่ โดยใช้เนื้อหาของเอกสาร ซึ่งเอกสารแต่ละเรื่องอาจนำมาจัดหมวดหมู่ได้มากกว่าหนึ่งหัวข้อเรื่อง ได้แก่ ความรู้ด้านนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม จำนวน 55 เรื่อง ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น-ประวัติศาสตร์ จำนวน 22 เรื่อง ความรู้ด้านสังคม จำนวน 28 เรื่อง ความรู้ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 9 เรื่อง ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม จำนวน 8 เรื่อง และความรู้ด้านการท่องเที่ยว จำนวน 11 เรื่อง ส่วนการพัฒนาสื่อสำหรับให้ข้อมูลความรู้ของชุมชนบ้านร่องไฮได้พัฒนาใน 5 ด้าน คือ 1) หลักสูตรการเรียนรู้ของชุมชนบ้านร่องไฮ 2) นิทรรศการเคลื่อนที่ 3) การจัดนิทรรศการ “วิถีกว๊านตำนานชีวิต ชุมชนบ้านร่องไฮ” 4) หนังสือคู่มือแหล่งการเรียนรู้ชุมชนบ้านร่องไฮ และ 5) การเผยแพร่ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ส่วนข้อมูลความรู้ของชุมชนบ้านร่องไฮนั้น แบ่งเป็น 3 หมวดหมู่ คือ 1) ประวัติความเป็นมาของชุมชน โบราณสถานในชุมชน และความสัมพันธ์ วิถีชีวิตของคนในชุมชน 2) องค์ความรู้ด้านการตีเหล็ก และ 3) องค์ความรู้ด้านประมงพื้นบ้าน ส่วนการเผยแพร่ข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตเป็นการนำข้อมูล 3 ด้าน ได้แก่ 1) ข้อมูลชุมชนบ้านร่องไฮ 2) ข้อมูลรายงานการศึกษาวิจัย และ 3) เอกสารวิชาการ ผู้ใช้สามารถเข้าสู่เว็บไซต์โดยตรงได้ที่ <http://www.ictapp.pyo.nu.ac.th/kwanphayao/> หรืออาจเข้าจาก website ของสำนักงานจังหวัดพะเยาที่ <http://www.phayao.go.th> แล้วคลิกที่ลิงค์

องค์ประกอบองค์ประกอบในการดำเนินงานในชุมชน พบว่าในการดำเนินงานนั้นมีองค์ประกอบหลายประการที่จะทำให้การทำงานระหว่างนักวิจัยกับชุมชนสามารถขับเคลื่อนไปได้ คือ PLANT ซึ่งเปรียบการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เสมือนกับการร่วมกันปลูกต้นไม้ ดูแลรักษาให้เจริญเติบโตสามารถออกดอกออกผลได้ โดยมีองค์ประกอบคือ การมีส่วนร่วมของชุมชน (Public Participation) ผู้นำชุมชน (Leader) ทักษะของผู้ดำเนินงาน (Attitude) เครือข่ายการทำงาน (Network) และการทำงานร่วมกัน (Teamwork)

คำสำคัญ: กว๊านพะเยา ชุมชนรอบกว๊านพะเยา แหล่งการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน

ABSTRACT

The objectives of the investigation on learning sources of Phayao Lake Rim Communities were to collect and compile knowledge about the lake and its surrounding communities, to develop a knowledge database and knowledge management in connection with the Office of Phayao Province as a reference and publication sources, and to develop a learning prototype community in Ban Rong Hai Community, Tambon Mae Sai, Muang District of Phayao Province.

It is found from the investigation that, from the content analysis of relevant academic documents and research studies, each content-oriented heading can be categorized into several topics. There are 55 topics under ecology and environment, 22 topics under local folk wisdom and history, 28 topics under social knowledge, 9 topics under economy, 8 topics under art and culture, and 11 topics under tourism. Regarding media development as a knowledge source of Ban Rong Hai Community, five topics have been accomplished, namely community learning curricula, a mobile exhibition, an exhibition on lifestyles of the community, a manual guide to community learning sources, and online publication. The knowledge sources were divided into three categories: history, archeological sites, lifestyles and relationship of the community; iron hammering; and folk fishery. As for online publication, three types of information have been available, including history of Ban Rong Hai Community, research studies and academic documents. The information can be directly accessed at <http://www.ictapp.pyo.nu.ac.th/kwanphayao/> or via the web link of the Office of Phayao Province at <http://www.phayao.go.th>.

For successful community work, the concept of PLANT should be regularly implemented, which includes public participation, leadership, attitude, network and teamwork.

Keywords: Kwan Phayao Lake, Lake Rim communities, learning sources,
community participation